

СТРУКТУРА

Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності

Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (далі – УКТЗЕД) це систематизований перелік товарів, який складається з кодів товарів та найменувань для цих кодів. Коди в УКТЗЕД об'єднані у товарні позиції, позиції – в групи, а групи – в розділи. Для визначення кодів товарів керуються положеннями Основних правил інтерпретації УКТЗЕД, примітками до розділів, груп, позицій, підпозицій категорій та підкатегорій. Назви розділів та груп в УКТЗЕД не мають юридичної сили.

Всього в УКТЗЕД є 21 розділ та 97 груп. Розділи в УКТЗЕД позначаються римськими цифрами, а групи – арабськими цифрами. Акцентуємо увагу на тому, що 77 група в УКТЗЕД не деталізована, тобто вона не містить товарних кодів. Ця група зарезервована для її можливого використання у майбутньому. Інші 96 груп товарів деталізовані в УКТЗЕД на товарні позиції. Товарні позиції позначаються числом з чотирьох арабських цифр. Товарні позиції в свою чергу деталізовані на товарні підпозиції – шестицифрові коди. Товарні підпозиції в УКТЗЕД, у свою чергу, поділені на категорії (восьмицифрові коди), а товарні підкатегорії – на товарні підкатегорії (десятицифрові коди). Приклад зазначених товарних угруповань наведений в таблиці, нижче.

Назва товарного угруповання	Код згідно з УКТЗЕД	Назва товарів
Позиція	2004	Інші овочі, приготовлені або консервовані без додання оцту чи оцтової кислоти, морожені, крім продуктів товарної позиції 2006:
Підпозиція	2004 10	- картопля:
Категорія	2004 10 10	- - піддана лише тепловій обробці:
Підкатегорія	2004 10 10 10	- - - в упаковці 5 кг або більше
Підкатегорія	2004 10 10 90	- - - інша

0402	Молоко та вершки, згущені та з доданням цукру чи інших підсолоджувальних речовин:
1604	Готова або консервована риба; ікра осетрових (чорна ікра) та ікра інших риб:
1701	Цукор з цукрової тростини або з цукрових буряків і хімічно чиста цукроза, у твердому стані:
2819	Оксиди та гідроксиди хрому:
9701	Картини, малюнки та пастелі, повністю виконані вручну, за винятком малюнків товарної позиції 4906 та інших готових виробів, розмальованих або декорованих вручну; колажі та аналогічні декоративні зображення:

Коди товарних позицій, які **не деталізуються** складаються з більшої кількості цифр, та закінчуються нулями, наприклад:

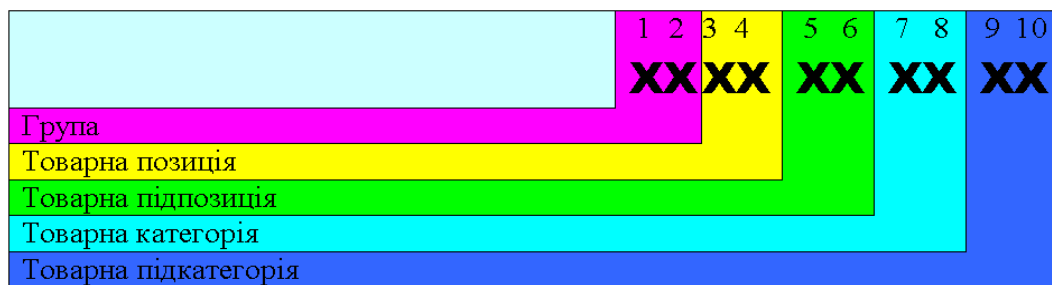
0707 00	Огірки, корнішони, свіжі або охолоджені:
3821 00 00	Середовища культуральні, готові для вирощування чи підтримання життєдіяльності мікроорганізмів (включаючи віруси та їм подібні) або рослинних, людських чи тваринних клітин:
3601 00 00 00	Порохи

Позначення товарної позиції в квадратних дужках, наприклад [2527], [8005] та [9204] означає, що коди цих та інших товарних позицій, на даний час в УКТЗЕД ліквідовані, і ці позиції зарезервовані для їх можливого використання у майбутньому.

В УКТЗЕД деталізацією називається розділення товарів що класифікуються за одним кодом на декілька кодів, наприклад:

-- чистопородні племінні тварини:	0102 21	0102 21 10 00	--- нетелі (самки великої рогатої худоби до першого отелення)
		0102 21 30 00	--- корови
		0102 21 90 00	--- інші

У митних статтях та книгах пишуть, що УКТЗЕД побудована за принципом ієрархічного розташування товарів. Довший код в УКТЗЕД (вищий рівень деталізації) має повторювати код нижнього рівня деталізації. Найвищий рівень деталізації товарів у Митному тарифі України відповідає десятизначним товарним кодам. Структуру десятизначного коду товару в УКТЗЕД можна показати у вигляді діаграми:

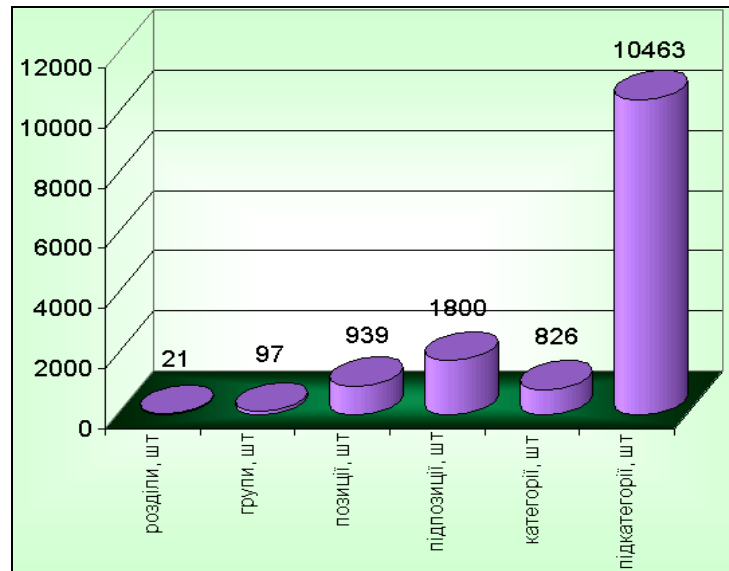

Ця діаграма ілюструє що 10-значний код в УКТЗЕД побудований таким чином, що перші чотири цифри цього коду є числовим кодом товарної позиції, до складу якої цей код входить. Така закономірність також стосується підпозицій та категорій.

Нижче, в таблиці наведені три приклади десятизначних кодів та їх назв в УКТЗЕД:

2208 20 12 00	--- коньяк (Cognac)
8705 40 00 00	- автобетономішалки
9017 20 90 00	- - інструменти для математичних розрахунків (логарифмічні лінійки, дискові калькулятори тощо)

Інформація про кількість структурних елементів (товарних угруповань) у діючій УКТЗЕД (в редакції Закону України від 19.09.2013 № 584-VII „Про Митний тариф України”) показана на діаграмі:

Серед інших особливостей УКТЗЕД необхідно відмітити наступне. В УКТЗЕД назви товарних угруповань (назви товарних позиції, підпозиції та категорій), що деталізуються завжди закінчуються двокрапкою (:). Крапка з комою (;) в назвах товарних позицій та назвах інших товарних угруповань застосовується для розділення між собою різних угруповань товарів, які класифікуються за різними кодами, наприклад у межах товарної позиції. Після крапки з комою завжди починається опис або назва іншого, окремого товарного угруповання, що класифікується в цій товарній позиції (або іншому товарному угрупованні). Крапку з комою в назві позиції можна вважати ознакою (вказівкою) того, що товарна позиція деталізується (розділяється на коди) відповідно до різних товарних угруповань, що розділені крапкою з комою в назві товарної позиції. Приклад (див. таблицю нижче) ілюструє, що назва товарної позиції 9010 складається з трьох груп товарів, яким відповідають різні десятизначні коди.

9010	Апаратура та обладнання для фото- або кінолабораторій в іншому місці цієї групи не зазначені; негатоскопи ; екрани проєкційні :
9010 10 00 00	- апаратура та обладнання для автоматичного проявлення фотоплівок (включаючи кіноплівки) або рулонного фотопаперу чи для автоматичного друку проявлених плівок на рулонний фотопапір
9010 50 00 00	- інша апаратура та обладнання для фото- і кінолабораторій; негатоскопи
9010 60 00 00	- екрани проєкційні
9010 90 00 00	- частини і приладдя

В УКТЗЕД перед назвами товарів ставляться дефіси, наприклад:

	морозені:
0306 11	лангусти (Palinurus spp., Panulirus spp., Jasus spp.):
0306 11 05 00	копчені, в панцирі або без панцира, гарячого або холодного копчення; не приготовлені іншим способом
	інші:
0306 11 10 00	хвости лангустів
0306 11 90 00	інші

Приклад ілюструє, що дефіси ставляться як перед назвами товарів з кодами, так і перед назвами товарів без кодів. Назвами товарів одного рівня деталізації вважаються назви, які мають однакову кількість дефісів. Дефіси призначені для застосування положень шостого Основного правила інтерпретації УКТЗЕД під час класифікації товарів на рівні підпозицій, категорій та підкатегорій.

Кома, що застосовується в назвах товарних позицій та інших товарних угрупованнях не впливає на особливості класифікації товарів та застосовується в УКТЗЕД відповідно правил української мови щодо застосування розділових знаків.

Відповідно до норм Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів (Україна приєдналася до цієї Конвенції відповідно Указу Президента від 17.05.2002 № 466/2002.) та Митного кодексу України УКТЗЕД побудована на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів Всесвітньої митної організації.

Крім того, постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 428 „Про затвердження Порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України” встановлено, що на рівні восьмизначних кодів УКТЗЕД (7 та 8 знаки) побудована на основі Комбінованої номенклатури Європейського Союзу (див. пункт 3 згаданого вище Порядку).

Згідно пункту 7 Порядку, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 428 деталізація товарних кодів в УКТЗЕД здійснюється на національному рівні, а саме – така деталізація проводиться на рівні дев'ятого і десятого знаків товарного коду, наприклад:

	- олії соняшникова або сафлорова та їх фракції:
1512 19 90 10	---- соняшникова
1512 19 90 90	---- сафлорова
	----- олія пальмова:
1516 20 96 11	----- в упаковці масою нетто не більш як 20 кг
1516 20 96 15	----- інша
1516 20 96 90	----- інші

Не деталізовані на національному рівні десятизначні коди закінчуються нулями, наприклад:

8440 10 10 00	-- машини фальцювальні
8440 10 20 00	-- машини аркушепідбиральні
8440 10 30 00	-- машини швейні, проволокошвейні та скобозшивачі
8440 10 40 00	-- машини для безниткового з'єднання
8440 10 90 00	-- інше
8440 90 00 00	- частини

Як зазначалося вище, діючий Митний тариф України містить 10463 десятизначних кодів товарів (товарних підкатегорій), із них на національному рівні деталізовані 1907 (18% від загальної кількості десятизначних кодів) товарні підкатегорії. Деталізація на національному рівні в УКТЗЕД проведена для низки товарних угруповань, зокрема для сільськогосподарських товарів, товарів хімічної промисловості, нафтопродуктів, текстилю, верстатів, електроніки, зброї, товарів, що використовуються для промислового складання транспортних засобів тощо.

Деталізація товарних кодів в УКТЗЕД проводиться з різною метою. Наприклад, необхідність створення окремих кодів для антарктичного криля (*Eurhousia superba*) пояснюється вимогою міжнародних природоохоронних організацій щодо забезпечення моніторингу об'ємів вилову криля в антарктичних широтах. Деталізація товарів на національному рівні в УКТЗЕД є інструментом для збереження ставок ввізного мита у випадках коли коди (два або більше), яким відповідають різні ставки ввізного мита згортаються в один код. Інші коди деталізовано для потреб авіа- та автобудівної промисловості України.

Пропозиції міністерств, відомств, асоціацій тощо про необхідність проведення деталізації кодів УКТЗЕД на національному рівні, у першу чергу мають ґрунтуватися на обсягах імпорту або експорту тих чи інших товарів. Створення окремих кодів для товарів з незначними обсягами торгівлі призведе до надмірного збільшення УКТЗЕД (Митного тарифу України), а це, у свою чергу, може ускладнити правильне визначення товарних кодів згідно з УКТЗЕД. Відсутність об'єктивного та надійного критерію (ознак, хімічного складу, фізичних властивостей, тощо), який би забезпечив можливість визначення кодів УКТЗЕД на національному рівні також ускладнює класифікацію товарів. Наприклад, виникають складні питання з класифікацією бітумних мастики, які класифікуються на національному рівні за двома різними кодами: 2715 00 00 10 антикорозійні та 2715 00 00 90 гідроізоляційні та оподатковуються різними ставками ввізного мита.

Відповідно до статті 1 Закону України від 19 вересня 2013 року № 584-VII „Про Митний тариф України” УКТЗЕД є товарною номенклатурою Митного тарифу України. Митний тариф складається з кодів УКТЗЕД відповідних назв товарів, ставок ввізного мита та одиниць виміру та обліку. Проте ставки ввізного мита мають власні одиниці виміру: адвалерні ставки встановлені у відсотках від митної вартості (наприклад, 5 %), специфічні та комбіновані ставки в інших одиницях (наприклад, 0,05 євро за 1 л, 1,5 євро за 1000 шт). А одиниці виміру та обліку застосовується для цілей митної статистики.

У практичній роботі, а також під час розробки нормативно-правових актів, зокрема при внесенні змін до Митного тарифу України, іноді виникають дискусії з обговоренням питання, до компетенції якого підрозділу в ДФС відноситься питання про внесення змін до одиниць виміру та обліку? До підрозділу ведення УКТЗЕД, ведення митного тарифу чи ведення митної

статистики? Щоб відповісти на ці питання кваліфіковано необхідно мати на увазі наступне:

відповідно до статті 1 Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів Митний тариф України – є „комбінованою митно-статистичною номенклатурою”, що складається з митно-тарифної (для адміністрування мита) та статистичної номенклатури (для напрацювання митної статистики);

одиниці виміру та обліку створені та застосовуються у Митному тарифі України та митних тарифах країн Світу відповідно до Рекомендацій Всесвітньої митної організації про використання стандартних одиниць кількості для спрощення збору, порівняння та аналізу міжнародної статистики на основі Гармонізованої системи. У вступній частині до цих Рекомендацій зазначається, що рекомендовані одиниці кількості не є складовою частиною Гармонізованої системи опису та кодування товарів Всесвітньої митної організації. Гармонізована система опису та кодування товарів складається лише з кодів товарів та назв товарів, що класифікуються за певними кодами.

Таким чином, урахуваючи побудову Митного тарифу України ведення відповідної роботи та прийняття рішень щодо внесення змін до одиниць виміру та обліку у Митному тарифі України належить до компетенції підрозділу ДФС з митної статистики.

Застосування у Митному тарифі України однакових для всіх країн Світу одиниць виміру та обліку є обов'язковою умовою для забезпечення напрацювання даних митної статистики, які ураховуються під час укладання міжнародних угод про вільну торгівлю для порівняння торгових потоків та аналізу втрат чи прибутків унаслідок внесення змін до ставок ввізного мита. Універсальність одиниць виміру та обліку дозволяє аналізувати потоки товарів з метою виявлення контрабандних схем. Забезпечення універсальності, тобто можливості співставлення митної статистики є обов'язковою вимогою ООН. Дані митної статистики стоять на першому місті при прийнятті рішень щодо перегляду кодів Гармонізованої системи опису та кодування товарів. Відповідно до обсягів торгівлі в нових версіях Гармонізованої системи опису та кодування товарів створюються нові коди або згортаються „старі” коди, що мають низькі обсяги торгівлі в Світі. Таким чином Всесвітня митна організація підтримує Гармонізовану систему опису та кодування товарів в актуалізованому стані та контролює необґрунтоване збільшення кодів в Гармонізованій системі опису та кодування товарів.

Для забезпечення напрацювання національної митної статистики у Рекомендаціях Всесвітньої митної організації про використання стандартних одиниць кількості для спрощення збору, порівняння та аналізу міжнародної статистики на основі Гармонізованої системи записано, що Всесвітня митна організація рекомендує, наскільки це можливо, застосовувати у національних митних тарифах не менше ніж 90 % стандартних одиниць виміру та обліку, які зазначені у додатку до цих Рекомендацій. Таку рекомендацію Всесвітньої митної організації необхідно ураховувати при прийнятті рішень щодо

внесення змін до Митного тарифу України у частині одиниць виміру та обліку. Нагадуємо, що основною одиницею виміру та обліку у Митному тарифі та Гармонізованій системі опису та кодування товарів є кілограми. Кілограми у Митному тарифі України позначені рискою: (–).

Рекомендуємо аналіз структури Митного тарифу України, та УКТЗЕД здійснювати за допомогою інструментів та аналітичних можливостей комп'ютерної програми EXCEL. Для аналізу змін в різних версіях УКТЗЕД (Митного тарифу України) рекомендуємо застосовувати функцію ВПР (англ. VLOOKUP). Кількість десятизначних кодів, що деталізовані на національному рівні вираховують, наприклад за допомогою функції EXCEL =ПРАВСИМВ(A9;2). Ці функції є порівняно простими і можуть застосовуватися для пошуку технічних помилок в структурі УКТЗЕД (Митного тарифу України), наприклад, пошук дублювання, пошук десятизначних кодів без ставок ввізного мита, або пошук ставок ввізного мита без кодів УКТЗЕД та інше. Автоматизація аналізу структури УКТЗЕД (Митного тарифу України) дозволяє мінімізувати суб'єктивні фактори та скорочує втрати робочого час під час розробки нових версій УКТЗЕД.

ЗАСТОСУВАННЯ

Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності

Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (далі – УКТЗЕД) є товарною номенклатурою Митного тарифу України. Водночас коди товарів та їх назви застосовуються в інших нормативно-правових актах України. Насамперед це Податковий кодекс України, закони України, постанови Кабінету Міністрів України відомчі накази та інше.

УКТЗЕД в Україні використовують не лише для стягнення мита, але й, наприклад:

- для потреб збирання статистичних даних про зовнішню торгівлю;
- для митного оформлення товарів, щодо яких запроваджені обмеження на імпорт та експорт;
- для оподаткування підакцизних товарів, або товарів, для яких знижені ставки ПДВ;
- для визначення правил походження (в багатьох випадках вважається, що переробка визначає походження товару за умови, що вона призводить до зміни тарифної позиції);

Використання УКТЗЕД побудованої на основі Гармонізованої системи опису та кодування Всесвітньої митної організації передбачає такі переваги:

- полегшуються міжнародні торговельні переговори і врегулювання торговельних спорів;
- полегшується збирання, порівняння і аналіз даних торговельної статистики;

досягається певна економія, оскільки можна уникнути перекласифікації товарів при перетинанні кордону між країнами або при переході від одного виду економічної діяльності до іншого (наприклад, виробництво, транспортування, експорт);

з'являється можливість стандартизації торговельної документації і даних, що життєво важливо для електронного обміну даними між різними країнами або різними видами діяльності (наприклад, митниця – транспорт – страхування – банк).

Слід зауважити, що для потреб запровадження окремих заходів, які впливають на імпорт або експорт, опис товарів не ґрунтується на митній номенклатурі. Таким чином, до цих товарів не застосовуються традиційні методи тарифної класифікації. Зокрема, це стосується переліків подвійного призначення. Зазначені у таких переліках товарів коди УКТЗЕД мають довідковий характер.